

Портрет на Гоце Делчев (сбирка „Портрети и снимки“, С I 18245).

Фон: Писмо от 16 януари 1901 г. (колекция „Кореспонденция“, ф. 836, а.е. 6, л. 2–3)
и телеграма от 1 май 1902 г. (ф. 24, а.е. 4, л. 58).

A portrait of Gotse Delchev (Portraits and Photographs Collection, R I 18245).

Background: A letter of 16 January 1901 (Correspondence Collection, f. 836, archive unit 6, fols. 2–3)
and a telegram of 1 May 1902 (f. 24, archive unit 4, fol. 58).

Българската народна банка изказва благодарност на Националната библиотека
„Св. св. Кирил и Методий“ – Български исторически архив, за предоставените изображения.

The Bulgarian National Bank gratefully acknowledges the contribution of the St. St. Cyril
and Methodius National Library – Bulgarian Historical Archive, for provided images.

150 години от рождението на Гоце Делчев

Сребърна възпоменателна монета
Емисия на БНБ

150 Years since the Birth of Gotse Delchev

Silver Commemorative Coin
BNB Issue

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА
БАНКА

BULGARIAN
NATIONAL
BANK

*„Аз разбирам света единствено като поле за
културно съревнование на народите.“
Гоце Делчев*

Из „Гоце Делчев“ от Пею Яворов

„Гоце бе въплощение на някакъв дух: не остана място в Македония и Одринско, дето да не е стъпил неговият крак. За него врегом, дето живеят българи, имаше сигурен подслон.

[...]

Той имаше за религия своите убеждения. За тях той принесе в жертва не само живота си, а, което е много по-трудно, и мислите си, защото той нямаше друга мисъл, освен да служи на освободителното дело.

[...]

Той създаде първите комитети в селата, първите чети в горите, първите конгреси в градовете. И въпреки туй неговата скромност бе безпосредна, несравняема, едничка по рода си. С това свое качество той поразяваше всички и тогава, когато вече държеше нишките на цялата организация. При постоянните опасности той бе всякога бодър и засмян, всякога пързав и безстрашен. Сам се излагаше, но свидно му бе да излага друзарите.

[...]

Задна той. Но той живее. Пред нас върви неговият светъл и безмъртен образ и ни озарява пътя към свободата.“

В. „Революционен лист“, 1904, бр. 1.

*‘I understand the world solely as a field for cultural
competition among the peoples.’
Gotse Delchev*

From ‘Gotse Delchev’ by Peyo Yavorov

‘Gotse was an incarnation of some kind of spirit: no place in Macedonia and the Edirne region remained without him setting foot there.

Wherever Bulgarians lived, he could always find a safe shelter.

[...]

His credo was his beliefs. For their sake he sacrificed not only his life but his thoughts, which was much harder, because the sole reflection that guided him was to serve to the liberation cause.

[...]

He created the first committees in villages, the first chetas in forests, the first congresses in towns. Despite this, his modesty was unique, incomparable, one of a kind. This quality startled everyone, even when he was in charge of the whole Organisation. Under constant menaces, he was always sprightly and cheerful, always agile and fearless. He accepted danger with readiness, but did not dare expose comrades at risk.

[...]

He died. Yet he lives. His radiant figure guides us, illuminating our path to freedom.’

Revolutions List newspaper, 1904, issue 1.

Гоце (Георги) Николов Делчев (1872–1903) е идеолог, организатор и ръководител на националноосвободителното движение на българите от Македония и Одринско, останали в пределите на Османската империя след Освобождението на България.

Роден в Кукуш (днешния Килкис в Гърция), той учи в родния си град и в Българската мъжка гимназия в Солун, а после във Военното училище в София (1891), но заради участието си в социалистически кръжок е изключен и от 1894 г. е учител в Щип. Там той среща Даме Груев, който го приобщава към Вътрешната македоно-одринска революционна организация (ВМОРО). Гоце създава канали за прехвърляне в Македония на литература, куриери и оръжие, развива и укрепва мрежата на ВМОРО, а по време на Солунския ѝ конгрес (1896) участва в изработването на организационен устав и правилник. Арестуиран, предприети от турската власт, го принуждават да напусне Щип. Назначен от Българската екзархия за учител в Банско (1896), той допринася и за напредъка на учебното дело.

Всеотдаен и харизматичен, Гоце се превръща в неоспорим организационен и военен ръководител на ВМОРО и като един от авторите на програмните ѝ документи (1902) оказва решително влияние върху нейните идеини принципи. Той вярва, че освобождението на Македония и Одринско от османска власт ще стане с въоръжено въстание, за което е необходима продължителна и всестранна подготовка. Макар да счита за прибързано решението на Януарския конгрес на ВМОРО (1903) „за повсеместно стратегическо въстание“, Гоце се включва в подготовката, но предлага ограничаване на масовостта му. Сред главните негови заслуги е създаването на чети, които пропагандират и подготвят бъдещото народно въстание и се готвят за негови основни ядра.

На път за конгрес на Серския революционен окръг той попада в обкръжение и заива в сражение при с. Баница. Гибелта му е тежък удар за ВМОРО и за националноосвободителното движение.

България тачи паметта на Гоце Делчев и днес името му носят град и села в Пиринска Македония, булеварди и улци в цяла България, училища, библиотеки, читалища, фолклорни ансамбли и хорове.

Gotse (Georgi) Nikolov Delchev (1872–1903) was an ideologist, organiser and leader of the National Liberation Movement of the Bulgarians in Macedonia and the Edirne region, who remained within the Ottoman Empire after the Liberation of Bulgaria.

Born in Kukush (now Kilkis in Greece), he studied in his native city and in the Bulgarian Men's High School of Thessaloniki, then in the Military School in Sofia (1891), but he was dismissed from there because of his participation in a socialist circle, to become a teacher in 1894 in the city of Shtip. There, he met Dame Gruev who helped him join the Internal Macedonian-Adrianople Revolutionary Organisation (IMARO). Gotse created channels for transferring literature, couriers and arms into Macedonia, developing and strengthening the IMARO network, and during its Thessaloniki Congress (1896), he contributed to the Organisation's statute and rules of procedure. Arrests undertaken by the Ottoman authorities forced him to leave Shtip. Appointed by the Bulgarian Exarchate as a teacher in Bansko (1896), he contributed also to the progress in educational work.

A highly dedicated and charismatic personality, Gotse became an indisputable organiser and military leader of the IMARO and one of the authors of its programme documents (1902), exercising a decisive influence on its conceptual principles. He believed that Macedonia and the Edirne region would be freed from the Ottoman rule through an armed uprising, requiring lengthy, comprehensive preparations. Although he considered that the January IMARO Congress (1903) had taken a hasty decision ‘on a mass strategic uprising’, Gotse took part in its preparation, but suggested its massive scale to be limited. Among his greatest merits was the establishment of chetas (armed forces) advocating and preparing a future popular revolt, while getting set to be its main units.

On the way to a congress of the Serres Revolutionary District, his cheta was surrounded and he died in battle near the village of Banitsa. His death was a heavy blow, for the IMARO and the National Liberation Movement.

Bulgaria pays tribute to the memory of Gotse Delchev, and today a city and several villages in Pirin Macedonia carry his name along with boulevards and streets throughout the whole country, schools, libraries, community centres, folklore ensembles, and choirs.